

Minder dyslectische leerlingen?

Voorkomen van dyslexie: kan dat? Over die vraag bestaat al jaren veel discussie. Goed onderwijs speelt een belangrijke rol bij het terugdringen van dyslexie, zegt professor Anna Bosman van de Radboud Universiteit, die zich bezighoudt met effectief onderwijs. Beatrijs Brand, gespecialiseerd in diagnostiek en behandeling van dyslexie en lid van de Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO) pleit daarnaast voor zorgvuldige diagnostiek om onjuiste diagnoses te voorkomen. Marlies Post, directeur van de NVO, vindt onjuiste diagnoses schadelijk voor leerlingen die geen dyslexie hebben, maar ook voor kinderen die wel een beperking hebben.

Wanneer is er sprake van leesproblemen en wanneer van dyslexie?

Brand: “Leerlingen die uitvallen met lezen en spellen zijn niet allemaal dyslectisch. We zien op dit moment een proces van ontlezing. In veel gezinnen wordt weinig gelezen en ook meertaligheid speelt een rol. Dat leren lezen en spellen dan meer moeite kost, laat zich raden. Deze kinderen zijn echter laaggeletterd, niet dyslectisch.”

Bosman: “Veel instituten die kinderen met lees- en spellingproblemen helpen, maken gebruik van een effectieve methodiek. Die instituten hebben geen magisch toverstokje waarmee ze het probleem verhelpen; ze doen wat er op school zou moeten gebeuren, namelijk systematische instructie en oefening.”

Hoe kan het onderwijs bijdragen aan minder uitval bij lezen en spellen?

Bosman: “Een leerkracht zou als eerste moeten zien dat een leerling onvoldoende vorderingen maakt bij het technisch lezen. Een leerkracht kan dat in de eerste week in groep 3 al zien. Dan moet er worden gezorgd voor extra instructie en begeleide oefening om te voorkomen dat de achterstand groter wordt. Daarbij gaat het er echt om dat de onderwijzer samen met de kinderen oefent; interactie is belangrijk. Als er elke dag minstens een uur heel nauwgezet geoefend wordt met de leerlingen, dan zal vrijwel elk kind leren lezen en spellen.”

Waarom gebeurt dat niet?

Bosman: “Het basisonderwijs besteedt steeds minder tijd aan de automatisering van basisvaardigheden. Als er meer tijd aan de lezen en spelling wordt besteed zullen minder kinderen uitvallen.”

Brand: “Het probleem ligt nog breder; van het onderwijs wordt verwacht dat het aan heel veel verschillende thema’s aandacht besteedt. Daardoor komen leerkrachten vaak te weinig toe aan kerntaken als lezen, spellen en rekenen. Ondertussen stelt onze maatschappij steeds hogere eisen op het gebied van tempo en geletterdheid. Op de Pabo worden leraren opgeleid tot generalist, terwijl lezen leren een specialisme is. Ook daar zal iets moeten veranderen.”

Wat doen pedagogen hieraan?

Post: “De NVO vindt leren lezen en

Fotoonderschrift

schrijven een basisrecht voor kinderen. Maar onterechte dyslexieverklaringen zijn schadelijk voor leerlingen; een label kunnen ze hun hele leven met zich meedragen. Onjuiste dyslexiediagnoses kunnen er ook toe leiden dat het vertrouwen in diagnoses afneemt. Dat is dan weer schadelijk voor leerlingen die wél een speciale behandeling nodig hebben. Daarnaast schaadt het afgeven van onterechte dyslexieverklaringen het imago van de beroepsgroep. Daar stellen wij ons dus tegen teweer.”

Brand: “Onze beroepsgroep zal goed onderscheid moeten maken tussen laaggeletterde kinderen en kinderen met dyslexie. Daarnaast willen we ervoor zorgen dat alleen professionals die geregistreerd zijn en die vakbekwaam zijn door speciale scholing een dyslexieverklaring mogen afgeven. Bij

zo’n verklaring horen ook adviezen aan de school. Zo hopen we het aantal dyslexieverklaringen terug te brengen tot het normale percentage van ongeveer vier procent.”

Post: “Samen met de beroepsgroep van de psychologen, het NIP, en het Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie willen we daarom een richtlijn ontwikkelen. Daarbij hoort ook signaleren dat bij sommige scholen het aantal kinderen met lees- en schrijfproblemen onevenredig hoog is.”

Meer informatie

Meer weten? Lees het themadossier 'dyslexie' op de website van de NVO: www.nvo.nl

Voor vragen kunt u terecht bij info@nvo.nl